

9

וכן המילה, לדעתי אחד מטעמיה מיעוט התשמיש והחלשת האבר הזה כדי שימעט בפעולה זו ויתאפק ככל האפשר. וכבר חשבו כי המילה הזו היא השלמת חסרון בבריאה⁷⁰, ומצא כל מפקפק מקום לפקפק ולומר היאך געשו הדברים הטבעיים חסרים עד שיצטרכו להשלמה מבחוץ, עם מה שיתבאר מתועלת אותו העור לאותו האבר. ואין המצוה הזו להשלמת חסרון הבריאה, אלא להשלמת חסרון המדות, ואותו הנזק הגופני הגעשה

באבר זה הוא המטרה, אשר לא יתקלקל בו מאומה מן הפעולות שבהן יציבות האדם, ולא בטלה בה ההזרעה⁷¹, אבל פחתה בה הליהוט⁷² והתאוננות המופרזים מכדי הצורה.

בסבות המילה לדעתי, ומי החל במעשה זה, הלא אברהם אשר נתפרסם מפרשיותו מה שכבר הוכירו חכמים ז"ל באמרו הנה גא ידעתי כי אשה יפת מראה את⁷³. ויש במילה לדעתי עוד ענין אחר חשוב מאד, והוא שיהו כל בעלי ההשקפה הזו כלומר סוברי יחוד השם, להם סימן⁷⁴ אחד גופני הכוללם, ולא יוכל מי שאינו מהם לטעון שהוא מהם והוא גברי, לפי שאפשר שיעשה כן⁷⁵ כדי להשיג תועלת או להתנכל לאנשי הדת הזו, ומעשה זה⁷⁶ לא יעשהו האדם בעצמו או בבנו אלא מתוך דעה ברורה, כי אין זו שריטה בשוק או כויה בזרוע, אלא דבר שהיה קשה מאד מאד⁷⁷. וידוע גם ערך האהבה והעזרה המתפתחים בין בני אדם אשר כולם באות אחד והיא כעין הברית והמבטח⁷⁸, וכך המילה הזו היא הברית אשר כרת אברהם אבינו על הדעה ביחוד השם, וכך כל הנמול הרי הוא נכנס בברית אברהם ומתחייב בבריתו להיות בדעה על היחוד, להיות לך לאלהים ולזרעך אחריו⁷⁹, וגם זה

10

ענין חשוב כמו הראשון בטעמי המילה, ואולי אף יותר חשוב מן הראשון, ושלמות מצוה זו והשרשתה לדורות לא נתקיימה אלא מפני שהמילה בגיל הקטנות⁸⁰, ויש בכך שלש נקודות חכמה, הראשונה אלו נשאר הנער עד שיגדל אפשר שלא יעשה, והשניה שאינו מצטער כצער הגדול מחמת רכות עורו וחולשת דמיונו, כי הגדול יפחד ויקשה הדבר עליו במה שמדמה את המעשה לפני שיעשה, והשלישית שהקטן מעמדו קל אצל הוריו בזמן לידתו, כי עד כה טרם התחזקה הצורה במדמה הגורמת לאהבתו אצל הוריו, כי אותה הצורה שבמדמה מתוספת היא במפגשים, והיא מתפתחת עם התפתחותו, ואחר כך הולכת ויורדת ונמחית כלומר אותה הצורה שבדמיון, כי אין אהבת האב והאם לנולד בעת שנולד כאהבתם אותו כשהוא בן שנה, ואין אהבת בן שנה כאהבת בן שש, ואלו נשאר שנתים או שלש היה זה גורם לבטול המילה מחמת חמלת האב ואהבתו אותו, אבל בזמן לידתו אותה הצורה שבמדמה חלושה מאד, ובפרט אצל האב שהוא המצוה במצוה זו⁸¹. והטעם שהמילה בשמיני⁸², מפני שכל חי בזמן שנולד חלוש מאד בתכלית לחותו, וכאלו הוא עד כה בבטן עד עבור שבעה ימים, ואז נחשב מן היוצאים לאויר העולם, הלא תראה כי גם בבהמות נקבע ענין זה, שבעת ימים יהיה עם אמו וגו'⁸³, וכאלו הוא לפני כן נפל, וכך באדם אחר עבור שבעה גמול, ונעשה הדבר קצוב ולא נחת דבריו לשעורין⁸⁴.

11

היה פך קטון שהיה מונה בהצנע של כהן גדול ולא היה בו להדליק אלא יום אחד ונעשה גם להדליק בו ח' ימים, כי אלו ח' ימים שנעשה גם באור דבר זה בא ממעלת קודש הקדשים ששם לא שלטו היוגים במעלתו שיש לו והוא הצנע של כהן גדול, ולכך הדליקו בו ח' ימים כי קודש קדשים הוא אחר שבעה וזהו השמיני, ולמה קודש הקדשים אחר שבעה כי הנהגת עולם הטבע הוא תחת מספר ד' כי בו' ימים נבכא העולם הזה הטבעי ולפיכך מה שאחר הטבע הוא תחת מספר שמונה, שמונה הוא אחר ז' ימי הטבע ולכך המילה שהיא על הטבע שהרי לפי הטבע האדם נולד ערל זה מפני כי הטבע בותן שיהיה ערל והמילה הוא על הטבע ולכך המילה ביום הח' ומפני שכל דבר שהוא קדוש והוא נבדל מן הטבע שהיא גשמית חמריה ולכך קודש הקדשים שהוא נבדל לגמרי הוא גם כן אחר הטבע.

מילה - נ' מצוה

ברית מילה

בסיום פרשתנו, אנו נפגשים בברית הבשרי, השייכת לקדושת הגוף הישראלי, בכל איבריו וגידיו. הברית האלוהית שעושה את הנשמה הישראלית, מתגלית גם בבשר ומחייבת את ברית הבשר. הברית שחובקת דורות עולם כ"נצח ישראל"⁸⁵, היא ברית הנשמה והרוח ויחד עם זה ברית הבשר והפרצוף. היצירה המיוחדת של "עם זו יצרת לי" קיימת לנצח נצחים. עליכן נפסק להלכה, שישראל נקראים נימולים, אפילו אם יש עיכוב במילתם ולא נימולו. הנודר שלא ליהנות מן הנימולים, אסור גם בערלי ישראל⁸⁶, שאף הם נקראים נימולים; ולהיפך מותר לו ליהנות מגוי שנימול. זאת בחירה נצחית שאינה ניתנת להשתנות. השומאה והעבודה הזורה, אינן אלא מצבים היסטוריים חולפים, אבל נשמת האומה היא יצירה אלוהית חקוקה וקיימת; עליכן ישראל נקראים בני-ברית, אפילו אם ישנה סיבה כלשהי שמעכבת את הגשמת הברית הזאת בבשרי.

רמב"ם - מורה נבוכים ח"ב סימן ט"ו

מלת הברית - שם א"י

13

אות ברית קודש. המילה באה לא רק למעט את התאוה המינית, היא באה לעדן את תאוה המין, שתהיה ממולאה בעדינות עליונית הרוח שבאהבה. המתגלה באהבת המין בתכונתה היותר עליונה. הערלה אינה נותנת לאהבה זו להתעדן, והצר הבהמי החמרי שלה גובר על הצד האידיאלי, והשכרון, הבשרי מזהם את כל הנטיות הנאורות והיפות. היא אוטמת את נביעתה של תשוקת החיים ממקור הכל, ומטה אותה לצד החלקיות והפרטיות המגותקת ממקור הכל, ואנו נכנסים לברית קודש שעל-ידו מתגלה הצביון של המשכת החיים לדורות בתכונה הקשורה ליסוד הכל, אשר בהופעת אורו מובלעים כל החלקים ביו-הכללי של הכל ומאירים גם הפרטים ביו אשר למקור הכללי של הכל. המילה מכינה את האפשרות לתכונת ההתעלות של האהבה המינית כפי מה שהיא מוטבעה בצורתה הרוחנית של רוממות הנפש, עד שאפילו בעת התגברות הגופנית אינה עוזבת את אורה הרוחני. על כן יהיו נמשכים על ידה ילדי קודש פרי אהבה טהורה. ובוזה המילה היא באמת אות ברית קודש, ונקראת תמיד על שם ישראל, שהאידיאליות הרוחנית מונחת בטבע נשמתם הלאומית, ולא תוכל ההסרה את ערלת הבשר לתן את התכונה הלאומית, אשר חסרה בתחלת היצירה, אלא ע"י התבטלות רוחנית גמורה לכללות האומה הישראלית. אבל בכלל אין הערלה קרויה כ"אם לשמם של גוים, ומוליהם הם ערלים, וערלי ישראל הם מולים, שאמנם חסרה היא המילה הפרטית את השלמת היציאה אל הפעל של הקדושה האידיאלית באותו הפרט, אבל התכונה של הכשר המילה של הדורות כולם לא תמחק ע"י זה, והרי הוא באמת מהלך, וחתום באות ברית קודש.

14

ותל אברהם את יצחק בנו בן ששנת ימים כאשר צוה אותו אלהים. בס' שער החצר בס' קנ"ב הביא בשם ספר טוב הארץ, שמעלת א"י גדולה כמעלת ברית מילה, מד' שמות של א"י: ארץ חיים, ארץ צבי, ארץ ישראל, ארץ הקדושה, ס"ת מילה. והנני מוסיף לע"ה, שר"ת ישראל צבי חיים קדושה הוא יצחק, ראש לנמולים לשמנה, להורות שתשיבות א"י היא כמו מילה במילואה, שהביבה מצוה בשעתה.

תהלים ב' ח' שאל ממני ואתנה גוים נחלתך ואחזתך אפסי ארץ, ר"ת שאל ממני ואתנה שמי' בגי' רצון ובגי' צנור. גוים נחלתך ג"ה, וס"ת שאל ממני ואתנה גוים - מיליה, וס"ת נחלתך ד', שבזכות מילה, שנתנה לכ' דורות, ור"ת ואחזתך אפסי ארץ גי' ח', שנתנה לשמנה ימים, ובוזה היתרון ישלטו בה על ישמעאל, שאין לו זכות של לשמנה, כמבואר בוזה וארא ד' ל"ב ע"א. ואחזתך אפסי ארץ ס"ת גי' ק"ד, שממתקין ע"י ק"ד צירופי אלהים.

אלה ראיה תלוט מ' 338-339